

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

De restitutione inter patres & filios. Cap. XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

CAP. XXIII

Quia respectu omnium personarum, radices obligationis restituendi, ratione acceptationis, aut rei acceptæ perscrutari contendimus. Primo differenda nobis quæstio est, an pater sibi accipiens aliquid de bonis filij non emancipati teneatur illud restituere. Quæstio autem hæc, eiusque solutio patet per hæc dicta, pater accipiendo sibi, vel alteri, aliquid notabile à suo filio familias, ex bonis castrensibus, aut quasi castrensibus, aut ex fructibus eorum obligationem sibi inducit, id restituendi. arg. cap. qui abstulerit. 12. q. 21.

¶ Secundo dicitur quod si pater acceperit sibi, vel alteri aliquid notabile, quoad proprietatem de bonis aduentitiis sui filij familias, vel si administrando huiusmodi aduentitia bona, ita male ea administrat, quod notabiliter lædit ea, tunc siue eorum vsumfructum habeat, siue non, alij fratres hæredes, post obitum patris damnum illud, cum bona inter se diuiserint, refarcire tenebuntur. Sed si pater huiusmodi bonorum vsumfructum habuerit, & non damnificauit proprietatem, sed solum accepit fructus illorum, neque pater, neque fratres ob hoc aliqua obligatione restituendi tenentur, ita Syluester, verb. Peculium. q. 15.

Q. 1.

¶ Sed quid si pater per metum saltem reuerentialem, aut dolum, & fraudem suum filium, vel filiam induxit ad suam legitimam, vel patrimonium renuntiandum. Quatenus iuramento iuret talis filia se contentam fore dote minori legitima. Respondetur in promptu est solutio in hoc casu, quod obnoxius sit pater in prædicto quæstionis casu, ad restituendum sic ei ademptum à sua legitima. Si autem nõ per fraudem, aut metum sibi inculsum, sed scienter, sponteque filia iurauit, se contentam fore dote minori legitima, tenetur in foro conscientia: ad iuramentum seruandum, etiam si enormissime sit læsa: quamuis non in foro exteriori: vbi ex tali etiam enormi vel enormissima iactura, dolus, aut fraus præsumitur: quæ tamen præsumptio in foro conscientia: cessat iuxta notata in capit. is qui. & cap. tua. de sponsalibus, per quam

a Hactenot Ansh. consil. 38. & in reg. accessorio. de reg. iur. Gl. de Deo consil. 18.

quam distinctionem, ait Nauarrus summa Latina. capit. decimo septimo. num. 152. contrarias opiniones relatas per Decium forsitan concordari posse.

¶ At si & hic interferamus casus, in quibus pater pro filio familias, sit obnoxius restitutioni, non erit ab re, de qua quaestione consulendus est Syluest. ^{b Syluest.} quæ difficultas per hanc distinctionem venit breuiter diluenda, quia si ^{verb. obli-} debitum contractum à filio, est versum in vtilitatem pa- ^{gatio. §. 6.} tris, vt verbi gratia, si filius mutuo accepit pecunias, pro ^{¶ verb. dō} se decenter vestiendo, quia illum seminudum, & non pro ^{minus. §. 6} decentia status patris indutum incedere sinebat, tene- ^{¶ ver re-} tur tunc pater ad debita contracta sic à filio, pro decenti ^{stit. q. 10.} cultu exsoluenda. Secus est si tale debitum confluat fili-
lius, absque consensu, mandatoque patris, neque in vtilitatem patris id est conuersum, quia neque ad id tenebatur pater. Tunc nec tale debitum soluere, obligatio vlla iustitiæ patrem astringit, vt si filius inconsulto patre debita (mutuo numos petendo) contraxit luxui, & lusu, foratationibusque ad indulgendum, ea restituere neque in conscientia, neque in foro exteriori cogitur pater.

¶ Adhuc resolutio quaestionis aliam acersit quaestio- ^{¶ Fufius} nem, scilicet an esto vt diximus pater non teneatur ex- ^{hac tractā} soluere huiusmodi debita contracta à filio, nesciente pa- ^{tur. l. si fi-} tre ad prodigos vsus; filius debito naturali an ad ea so- ^{liusfam. ff.} luenda, cum sit sui iuris, id est post decimum quintum an- ^{ad Sena-} num maneat attrictus. ^{tus consulto}

¶ Respondetur, tenetur plane, & hoc est tutius secundum Artil. & secundum fratrem Iosephum, in suis floribus, contra Victoriam, quia lex Macedoniana prohibens creditorem, tale debitum exigere in foro exteriori, non tollit ius naturale in conscientia filium, ad id debiti quod sciens, & volens contraxerit, cum suæ potestatis fuerit constitutus exoluendum cogēs. ¶ Idem prorsus dicendū est de seruis contrahentibus debita inconsulto domino, quod diximus iam de sic contrahentibus debita filii.

¶ Sed quid si seruus, & filius, aliquid alienum præoccupauerunt ab extraneo, quod cum iam in vtilitatem patris, vel domini versum sit, nolunt id dominus, & pater restituere, cum eos non prætereat esse alienum? ¶ Hic dicendum esse videtur cum Syluestro quod tūc, si occulte,

citra graue scandalum de bonis patris, vel heri possunt talis filius, & seruus recompenfare, ad id plane tenentur, si autem non possint, expectanda est commoditas, cum possint.

¶ Subinde, quia quotidiana est, & hæc quæstio, non videtur esse omittenda, scilicet an filius familias quidquid pro se, scilicet pro suo delicto, vel damno ab ipso illato, alteri soluit pater, vt eum eriperet e iustitiæ manibus teneatur tempore diuisionis hæreditatis paternæ, in sua legitima cõputare. Quæstio est cuius meminit Nauar. in Sum. cap. 17. num. 16, quam etiam soluit, per hanc distinctionem, qua aut pater non compellitur aliquo statuto regni, vel ciuitatis, sed spontaneus & quadam mera pietate paternæ adactus, aliquid pro delicto filij pendit, quo eum eruat tum à pœna, tum à carcere: non tenetur tunc filius id sic solum à patre in sua legitima cõputare. Quia postquam id pro filij ereptione spontaneè expendisse dicitur, id sibi videtur voluisse condonare. Si autem non sic spontaneus, sed qua sibi coactus propter statutum regni vel ciuitatis, decernens patrem de legitima filij persoluere pœnam pecuniariã, pro delicto filij talem pœnam pecuniariam iam pater luit, tunc filius huiusmodi pœnam pecuniariam pro se pensam à patre, in suæ legitimæ sorte tenetur numerare. ^d

d Hæc est
Summistæ
vum sententiã,
cuius
auctor est
Balduus de
duobus fra-
trib. in tra-
ctatu.

¶ Igitur tandem ad illam quæstionem vbi quis sciscitari potest an filius citra noxã restitutionis, possit aliquid è contrario accipere ex bonis paternis, breuiter & succinète duximus respondendũ sic. De bonis suis Gastresibus, vel quasi Castrensibus, quæ filius non emancipatus, concredita apud patrem habetur, pro suo arbitratu, quia sua sunt, tum quoad proprietatem, tum quoad vsum potest disponere. Si autem filius patris familias nondum sui

Q. 6.

iuris & potestatis effectus, de bonis profectitiis, id est ex pecunia patris habitis, vel intuitu patris sibi donatis, quæ penes patrem continentur, aliquid (inconsulto patre) sibi præoccupauit, proculdubio tenetur illud patri recompenfare. Nisi illud sibi pater gratiosè remiserit, quia cum bona profectitia, secundum ius ciuile, propria bona patris sint, tam in vita, quam in morte, tum quoad dominium, tum quoad proprietatem, culpa-furti non vacat
talia

alia bona, filium sibi v'surpasse.

¶ Et idem dicendum esse videtur de filio familias, si bona sua aduentitia, quorum v'su fructu potitur pater, sibi succipiat, quia talia bona, dum pater superstes est, in vita quo ad v'sum fructum tantum patri obueniunt. Hæc omnia Syluest. verbo peculium.

e Bonâ aduentitiâ de iure debent acquiri patri. l.

¶ Deinde silentio non est prætereunda illa quæstio de filio peregrinante, an cum est absens à domo paterna, quia verbi gratia in studio versatur, de bonis sibi pro v'ctu, vestituque collatis à patre, possit aliquid in ludo insumere, aut inde aliquid in elemosynas erogare. Cuius quæstionis meminit Sotus in de iustitia & iure cui proinde sic facit satis, dicens quod potest filius nobilis, cui versant in achademis studiorum, quotannis pro suis sumptibus, centum aurei, verbi gratia suppeditantur à patre quatuor, aut quinque illorum quotannis expendere in lusibus. Imo si ex illis centum aureis, quatuor, aut quinque illorum dissipet cum meretricibus, neque ipse, neque meretrix accipiens, excommunicationis sententia ex parte patris, si fulminetur, innodabuntur, quia liberi manent à restitutione, est Magistri Soti quæ sententia ex eo persuaderetur, quia veresimilimum est, quod licet in peccatum filij nolit consentire talis ingenuus pater: tamen quod non tam austerus, aut rigidus esse velit, vt modicum tale nolit esse donatum à filio, quia bene norunt huiusmodi patres, suos filios iuuenes ista modica solitos esse donate, aut lusibus insumere, aut mulierculis elargiri.

1. & per totum. c. de bon. mater. ni.

Q. 6. 5.

f Sotus lib. 4. de ius. tit. & iur. q. 7. art. 1.

¶ De restitutionibus interuenientibus inter coniuges.

C A P. XXIII.

MOR ad prædicta consequens fit quæstio, de obligatione quæ potest oriri inter maritum, & vxorem, & contra quando sibi inuicem v'surpant sibi attinentia bona. Et primo de vxore inchoando sermonem dico. Primo quod vxor quæ sibi aut alteri accipit ex bonis mariti notabilem quantitatem, contra eius voluntatem pro cognatis, & pigmentis & lusibus, & aliis huiusmodi, obnoxia pro his acceptis fit restitutioni, auctore D.

Q. 1.

i 4 Thomæ